

3414

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

РЕЗОЛЮЦИИ

ПЕРВОЙ ВСЕКРЫМСКОЙ АРМЯНСКОЙ
БЕСПАРТИЙНОЙ КОНФЕРЕНЦИИ

(23—26 января 1926 г.)

I Համադրի՞թյան Հայկական Անկուսակ-
ցական Համագումարի Բանաձեւերը

9(47.925)

Հ-20

ИЗДАНИЕ КРЫМСОВНАРКОМА

Симферополь—1926

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

9(47.925)

2-20

РЕЗОЛЮЦИИ

ПЕРВОЙ ВСЕКРЫМСКОЙ АРМЯНСКОЙ
БЕСПАРТИЙНОЙ КОНФЕРЕНЦИИ

(23—26 января 1926 г.)

1008
398609

3971

2012

2004

ИЗДАНИЕ КРЫМСОВНАРКОМА
СИМФЕРОПОЛЬ—1926

6736

Напечатано в 1-й Гостиполит.
„Крымполиграфтреста“ в Сим-
ферополе в колич. 250 экз.
Зак. № 2306. Крымлит № 1623.

Резолюция по докладу тов. Петропавловского „О международном положении СССР и задачи Партии и Соввласти в деревне“

Конференция с удовлетворением констатирует небывалый рост нашего сельского хозяйства и полное развитие производительных сил наших городов и сел, благодаря чему изо дня в день растет наше влияние на мировом рынке. Наш Советский Союз, много выдержавший затруднений в борьбе с внутренней и внешней контр-революцией, вышел победителем на всех фронтах революции и на фронте политического и экономического строительства.

Конференция приветствует провозглашенный Партией лозунг „Ближе к массам“ и „Лицом к деревне“, ибо это есть верная гарантия того, что заветы Ленина и ценные завоевания Октябрьской Революции будут претворены в жизнь.

Широкие экономические возможности мы мыслим себе только при помощи и под руководством коммунистической партии.

Да здравствует ВКП!

Да здравствует Союз рабочих и крестьян всего мира!

Резолюция по докладу тов. Фридмана

„О задачах Партии и Соввласти по работе среди нацменьшинств“

1. Буржуазная система разрешает национальный вопрос исключительно путем завоевания покорения и превращения в колонию слабых национальностей.

В силу этого национальные отношения во всех буржуазных великих державах представляют собой непрерывную, нескончаемую цепь восстаний, кровавых усмирений и постоянной национальной розни, борьбы и войны.

2. Советская политика в отношении национальных меньшинств основывается на стремлении изменить взаимоотношения путем уничтожения гнета и господства крупных и сильных наций над слабыми, устранить рознь и национальные войны; заменить эти отношения системой добровольных государственных союзов.

3. В целях фактического равенства наций и действительного их развития, политика Советской власти направлена к уничтожению культурной отсталости и экономического неравенства, созданных в процессе особой колониальной политики против нацменьшинств — путем свободного культурно-экономического и государственного развития народов.

4. Уравнение отсталых наций с более передовыми культурными и мощными народами проводится Советской властью, сохраняя для культурных народов возможность экономического и поли-

тического развития, постепенно подымая отсталые национальности на более высокую ступень, и содействуя их развитию, ибо социалистическая революция не ведет к обнищанию и отсталости, а наоборот, к экономическому процветанию и культурному подъему всего человечества.

5. За короткий период времени (8 лет), система национальных отношений, установленных Соввластью вполне, оправдала себя, создав тесную и дружную спайку. Она единственно является залогом экономического прогресса СССР в международной безопасности и прочности завоеваний Октябрьской Революции.

6. По мере укрепления Соввласти, и по мере исчезновения и уменьшения внутренней и внешней угрозы контр-революции, по мере экономического подъема, вызвавшего рост активности масс, Партия и Соввласть ориентируются на эту активность, направляя ее в русло государственного строительства, что выразилось в лозунге „Лицом к деревне“ и в виде „Нового курса“ Партии в отношении крестьян всех национальностей.

Армянское крестьянство, занятое в сельском хозяйстве спецкультурами, играет важную роль в экономике края и потому необходимо:

7. Вовлечь армянское население в активное Советское строительство, в переыборной кампании уделить внимание по вовлечению в сельсоветы там, где они составляют меньшинство, обеспечив за ними представительство в сельсоветах.

8. Конференция констатирует отсутствие участия в общественной и государственной жизни

армянской женщины-крестьянки и обращает внимание всего населения на необходимость устранения этих недостатков, путем широкого вовлечения их в общественную жизнь.

9. Конференция приветствует организацию национальных сельсоветов, обеспечивающих за национальностями не только школы на родном языке, но и делопроизводство и судопроизводство и организации всей общественно-политической и культурной работы на родном языке.

10. В городах трудящееся армянское население вовлекать в работу советской общественности и в Горсоветы.

11. Уделить внимание работе среди армянской городской и сельской молодежи, вовлекая их в комсомольские и пионерские организации; повести работу среди молодежи, работающей в качестве учеников в кустарных предприятиях, вовлекая их в профсоюзы.

Резолюция по докладу тов. Зубиетова

„Землеустройство и сельскохозяйственный налог в Крыму“

Крымское армянское крестьянство, представляя из себя незначительное число крестьянских хозяйств всего Крыма (1,25%), в своей массе является тем слоем крестьянства, на который опирается Советская власть.

Крымская армянская деревня до последнего времени не проявляла активности в самых жизненных для нее вопросах, в вопросах земельных,

оставаясь в некоторой части ненаделенной землей, в пределах установленных законом норм и значительную часть земли, на которой работала, имела за высокую арендную плату. Эти условия работы армянской деревни не давали возможности ей нормально развиваться.

Однако, общий экономический рост Крымской деревни имеет место и в армянской деревне и в армянских крестьянских хозяйствах, что значительно способствует выявлению активности армянского крестьянства в работах на селе, в сельсоветах и кооперации.

Первая Всекрымская армянская беспартийная конференция для большего ускорения темпа развития сельского хозяйства армянской деревни считает необходимым:

1. Отмечая значительное улучшение армянской деревни, как и других национальностей в вопросах удовлетворения ее нормальными условиями работы на земле, устранить все препятствия к правильному наделению землей трудовых крестьян-армян, всегда работавших на земле и еще до сего времени не получивших трудовых норм наделения.

2. В целях поднятия сельского хозяйства, улучшения благосостояния трудовых крестьян-армян, а также желание устроить землепользование так, чтобы было выгодно экономически хозяйствовать и иметь культурное развитие на национальном языке, ходатайствовать перед правительственными органами Крыма о выделении участка земли из государственного фонда для пе-

реселения на него из разных деревень Крыма армян-крестьян, работающих в настоящее время разрозненно, что даст возможность армянской деревне перейти к лучшим формам ведения хозяйства.

3. В ряде городов Крыма имеется армянское население, оставившее деревню по целому ряду причин и желающее вернуться теперь к работе на земле,—конференция считает нужным удовлетворить просьбу трудовой части этого населения и просить правительственные органы Крыма для этой части трудового населения выделить из свободного госфонда земли для удовлетворения их нужд земель.

4. Поставить на очередь вопрос об упорядочении арендного пользования пригородными землями от местхозов, как в смысле удлинения сроков аренды, так и в смысле уменьшения арендной платы, взыскиваемой комунхозами, что дало бы возможность правильно строить хозяйство.

5. Стремясь к поднятию производительности всей массы крестьянских хозяйств, создать земельно-хозяйственное укрепление маломощных хозяйств, путем наделения их лучшими угодьями, имея в виду, что армяне-крестьяне являются лучшими огородниками, предоставляя льготы, установленные 3-м Съездом Советов.

6. Конференция отмечает, что единый сельхозналог с каждым годом уточняется и дает большие льготы трудовому крестьянству как в размерах, так и в сроках платежа.

7. Сельхозналог, проведенный в Крыму в 1925 г., правильно построенный, дал возможность крестья-

нству своевременно оплатить его без особых напряжений для хозяйства.

Резолюция по докладу тов. Быстрицкого и содокладам т.т. Вилейкина и Кереметчи „О кооперации“

1. Заслушав доклад о кооперации, 1-я Всекрымская беспартийная конференция армян, отмечая важное значение кооперации в деле социалистического строительства Советского Союза, считает, что в кооперативное строительство должны вовлекаться все большие и большие слои трудящихся городов и деревень и что это является основой и важнейшей задачей всех видов кооперативных организаций.

2. Принимая во внимание культурную отсталость, неорганизованность, распыленность армянского крестьянства, конференция находит, что кооперативные организации должны принять меры к кооперированию широких трудящихся масс армянского крестьянства и уделить особое внимание организации трудовых коллективов.

3. Учитывая, что большинство армянского крестьянства занимается огородничеством, в системе с.х. кооперации необходимо обратить большее внимание на организацию сбыта через кооперацию продукции огородничества, избавив тем самым крестьян производителей от перекупщиков и частных торговцев.

4. Для того, чтобы крестьяне огородники могли с наибольшей выгодой сбывать свою продукцию,

сельскохозяйственной кооперации необходимо изыскать средства для организации переработки огородных культур.

5. В целях развития и укрепления кустарной промышленности, конференция считает необходимым рекомендовать всем кустарям-армянам объединяться в промысловые артели. Такое объединение кустарей, кроме изложенного, дает им значительные преимущества перед кустарями одиночками.

6. Конференция считает, что дальнейшая продуктивная работа всех видов кооперации обусловливается следующим:

а) строгим соблюдением уставов кооперативных организаций, что привлечет доверие и разовьет активность широких кооперированных масс;

б) полной ответственностью и подотчетностью выборных органов перед избирателями;

в) регулярным созывом общих собраний членов кооперативов с постановкой на них отчетных докладов выборных органов и других вопросов, относящихся к практической работе того или иного кооператива;

г) усиленным сбором паевых взносов, авансов и других средств от кооперированного населения;

д) направлением кредитной политики сельхозбанка и системы с.-х. кооперации на укрепление маломощных хозяйств;

е) решительной борьбой с хищениями и растратами, отстраняя виновных от занимаемых должностей, с привлечением их к судебной ответственности;

ж) усилением внимания работе кустарно-промысловой кооперации;

з) преимущественным удовлетворением с.-х. орудиями коллективных хозяйств и объединение бедняков и середняков;

и) внимательно прислушиваясь к запросам потребителей, стремиться, чтобы количество и ассортимент товаров отвечали спросу и своевременно доставлялись в местные кооперативы;

к) снижением накладных расходов и усовершенствованием своей работы стремиться удешевлять продажную стоимость товаров;

л) обеспечением руководства кооперации на деревне за бедняцко-середняцкими слоями населения, вовлекая в выборные органы кооперативов также женщин и молодежь;

м) усилением культурно-просветительной работы, обращая особое внимание на обслуживание наиболее отсталых слоев трудящихся из национальных меньшинств.

Резолюция по докладу тов. Гамалова

„Культработа среди армянского населения Крыма“

Заслушав доклад Крымсовнацмена, Всекрымская беспартийная армянская конференция констатирует сдвиг в деле культурного строительства трудящихся армян Крыма, в особенности за последние два года.

Вместе с тем конференция полагает, что в связи с все укрепляющимся экономическим положением

СССР и дальнейшего роста, необходимо расширить культурное обслуживание армянских трудящихся масс города и деревни.

Горячо приветствуя ныне производимое раскрупнение сельсоветов и строительство их по национальному принципу, конференция не сомневается в том, что строительство национальных сельсоветов, наряду с расселением в порядке землеустройства, явится наиболее целесообразной и действительной мерой к налаживанию, развитию и укреплению общественно-политической и культурно-просветительной работы среди армян, а следовательно, и к максимальному вовлечению армянских трудящихся масс в активное Советское хозяйственное и культурное строительство.

Вполне одобряя ряд мероприятий, намеченных Крымсовнацменом на ближайшие учебные годы, по развитию, укреплению и углублению культурной работы среди трудящихся армянских масс Крыма, конференция со своей стороны считает необходимым осуществление нижеследующих мероприятий:

1. Расширение сети армянских школ первой ступени, путем открытия с будущего учебного года армянских школ в Севастополе, Джанкое, а также сельских местностях с более или менее компактным армянским населением. Включение всех армянских школ в твердую сеть, на соответствующие Райбюджеты.

2. Улучшение положения ныне существующих армянских школ (ремонт, оборудование, пособия, содействие в школьном строительстве и проч.), охват ими возможно большего процента детей

школьного возраста данной местности, увеличение штатов из расчета не более 25—30 детей на одного преподавателя и установление полной бесплатности обучения в школах первой ступени.

3. Организация при некоторых городских армянских школах интернатов для детей разбросанного по району армянского крестьянства, при активном участии армянских общественных организаций в организации, оборудовании и содержании указанных интернатов (Симферополь, Евпатория, Карасубазар, Керчь, Джанкой).

4. Изживание фактов частичного преподавания в армянских школах на русском языке, путем достижения однородности национального состава учащихся (Субаши, Борульча).

5. Постепенный рост некоторых армянских школ (Керчь, Симферополь) в школы семилетки с интернатами при них для обслуживания всего армянского населения Крыма, без перевода этих школ на самокупаемость, оставляя интернаты на содержании населения.

6. Подготовка и переподготовка армянских учителей и культурных работников, путем максимального вовлечения их на соответствующие курсы, командировок в Педтехникумы и ВУЗ'ы, вовлечение армянской молодежи в Рабфаки и техникумы и ВУЗ'ы, созыва периодических совещаний и конференций, а также привлечения квалифицированных работников из Армении и других армянских культурных центров.

7. Своевременное и достаточное снабжение армянских школ учебниками, пособиями, руковод-

СССР и дальнейшего роста, необходимо расширить культурное обслуживание армянских трудящихся масс города и деревни.

Горячо приветствуя ныне производимое раскрупнение сельсоветов и строительство их по национальному принципу, конференция не сомневается в том, что строительство национальных сельсоветов, наряду с расселением в порядке землеустройства, явится наиболее целесообразной и действительной мерой к налаживанию, развитию и укреплению общественно-политической и культурно-просветительной работы среди армян, а следовательно, и к максимальному вовлечению армянских трудящихся масс в активное Советское хозяйственное и культурное строительство.

Вполне одобряя ряд мероприятий, намеченных Крымсовнацменом на ближайшие учебные годы, по развитию, укреплению и углублению культурной работы среди трудящихся армянских масс Крыма, конференция со своей стороны считает необходимым осуществление нижеследующих мероприятий:

1. Расширение сети армянских школ первой ступени, путем открытия с будущего учебного года армянских школ в Севастополе, Джанкое, а также сельских местностях с более или менее компактным армянским населением. Включение всех армянских школ в твердую сеть, на соответствующие Райбюджеты.

2. Улучшение положения ныне существующих армянских школ (ремонт, оборудование, пособия, содействие в школьном строительстве и проч.), охват ими возможно большего процента детей

школьного возраста данной местности, увеличение штатов из расчета не более 25—30 детей на одного преподавателя и установление полной бесплатности обучения в школах первой ступени.

3. Организация при некоторых городских армянских школах интернатов для детей разбросанного по району армянского крестьянства, при активном участии армянских общественных организаций в организации, оборудовании и содержании указанных интернатов (Симферополь, Евпатория, Карасубазар, Керчь, Джанкой).

4. Изживание фактов частичного преподавания в армянских школах на русском языке, путем достижения однородности национального состава учащихся (Субаши, Борульча).

5. Постепенный рост некоторых армянских школ (Керчь, Симферополь) в школы семилетки с интернатами при них для обслуживания всего армянского населения Крыма, без перевода этих школ на самоокупаемость, оставляя интернаты на содержании населения.

6. Подготовка и переподготовка армянских учителей и культурных работников, путем максимального вовлечения их на соответствующие курсы, командировок в Педтехникумы и ВУЗ'ы, вовлечение армянской молодежи в Рабфаки и техникумы и ВУЗ'ы, созыва периодических совещаний и конференций, а также привлечения квалифицированных работников из Армении и других армянских культурных центров.

7. Своевременное и достаточное снабжение армянских школ учебниками, пособиями, руковод-

ствами и литературой на родном языке, путем выписки их из Армении и других центров и установление централизованного снабжения нацменшкол культучреждений Совнацменом.

8. Развитие сети армянских дошкольных учреждений (детсадов) при максимальном содействии армянских общественных организаций и армянского населения. Подготовка, переподготовка дошкольных работников.

9. Всемерное усиление политико-просветительной работы среди армянского крестьянства, путем открытия армянских изб-читален, красных уголков, снабжая их литературой и периодическими изданиями на армянском языке.

Охватить курсами клубных работников, организуемыми Крымполитпросветом, и армянских клубных работников.

10. Укрепление сети армянских клубов и развитие их работы, путем включения их в твердую сеть политпросветительных учреждений. Объединение нацменклубов в один общий клуб, в дальнейшем производить при наличии достаточно благоприятных условий и желаний широких масс, охватываемых нацменклубами.

11. Открытие ряда пунктов по ликвидации неграмотности (особенно в сельских местностях) и снабжение их необходимым пособием на родном языке.

12. Организация при армянских клубах юношеских секций (максимальное усиление пионер-работы в армянских школах).

13. Максимальное вовлечение в культурную жизнь и строительство армянки-труженицы города и деревни, путем усиления работы делегатов, прикрепление женорганизаторов к армянским клубам, организации женских трудовых артелей и кружков практических знаний (кройка, шитье, домоводство и пр.), вовлечение женщин в ликпункты и т. д.

14. Вовлечение армянской молодежи в профучебные заведения и ВУЗ'ы. Изучить вопрос о возможности открытия в Крыму армянской сельскохозяйственной профшколы.

Конференция глубоко убеждена в том, что, при должном внимании со стороны органов народного просвещения к культурным нуждам и потребностям армянского населения в условиях все более и более укрепляющегося экономического положения Крыма, все вышеизложенные мероприятия будут выполнены, и призывает к активному участию в этой работе широкие трудящиеся массы армянского населения к оказанию всемерного содействия указанным мероприятиям.

Резолюция по информации представителя ЦАУ „о переходе бывших турецко-подданных армян в подданство СССР“

Первая Всекрымская Армянская беспартийная конференция, принимая во внимание среди армянского населения Крыма наличие большего числа подданных Турции, а также беженцев из Турции, у которых отсутствуют национальные

паспорта и которые лишены возможности их получить, вследствие чего задерживается их переход в гражданство СССР,—постановляет просить КрымЦИК принять меры к облегчению перехода армян трудящихся в гражданство СССР, проводя эту меру в возможно кратчайший срок.

3971 1009 39860
I ՀԱՄԱՂՐԻՄՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ԱՆԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ
ԲԱՆԱԶԵՎԵՐԸ

ԲԱՆԱԶԵՎ

Ընտ ընկ. Պետրոպավլովսկու գեկուցման.

„Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետութիւնների միութիւն միջազգային դրութիւն և կոմկուսի ու Խորհրդային իշխանութիւն խնդիրների մասին—գլուխը“:

Համագումարը գոհունակութիւնով հաստատում է մեր գլուխատեսութիւն չտեսնված աճումը և մեր քաղաքների ու դուրերի արտագրողական ուժերի լիակատար զարգացումը, վորի շնորհիվ որ-որի աճում է մեր աղքետութիւնը համաշխարհային շուկայում:

Մեր Խորհրդային միութիւնը, վոր յերկար դիմացով ներքին ու արաքին հակահեղափոխութիւն դեմ մղած պայքարի դժվարութիւններին, հաղթական դուրս յեկավ հեխափոխութիւն բոլոր ճակատներում և քաղաքական ու տնտեսական շինարարութիւն ճակատում:

Համագումարը վողջունում է կոմունիստական կուսակցութիւն հռչակած „ավելի մոտ մասսաներին“ և „յերեսներս դեպի գլուխ“ նշանաբանները, վորովետե այդ հաստատ գրավական

ե այն բանի, վար ընկ. Լենինի պառագամները և հոկտեմբերյան հեղափոխութեան թանգարտեր Նվաճումները պիտի կիրառվեն կայսրում:

Տնտեսական լայն. կարելիութիւնները մենք հնարավոր ենք համարում միայն կոմմունիստական կուսակցութեան ոգնութեամբ և նրա ղեկավարութեան տակ:

Կեցցե՛՛ համաթիութենական կոմմունիստական կուսակցութիւնը:

Կեցցե՛՛ բովանդակ աշխարհի բանվորների և գյուղացիների միութիւնը:

ԲԱՆԱԶԵՎ

Ըստ ընկ. Պրիդմանի ղեկուցման.

„Կոմմունիստական կուսակցութեան և Խորհրդային իշխանութեան խնդիրների մասին ազգային փոքրամասնութիւնների մեջ տարվող աշխատանքների վերաբերմամբ“:

1. Բուրժուական սիստեմը ազգային հարցը լուծում է բացառապես թույլ ազգութիւնները նվաճելու, հպատակեցնելու և գաղութ դարձնելու նրպատակով:

Նրա հետեանքով բոլոր բուրժուական մեծ պետութիւնների ազգային հարաբերութիւնները ներկայացնում են ապստամբութիւնների, արյունալի ճնշումների և մշտական ազգային յերկ-

պառակութիւնների, պայքարի և պատերազմի անհրաժեշտ, անվերջ մի շղթա:

2. Խորհրդային քաղաքականութիւնը ազգային փոքրամասնութիւնների վերաբերմամբ հիմնավորվում է այն ձգտումի վրա, վորը ճնշման վոնչացման և խոշոր ու հզոր ազգերի փոքր ազգութիւնների վրա ծանրացած տիրակալութեան, միջոցով փոխում է ազգային փոխհարաբերութիւնները:

Խորհրդային քաղաքականութիւնը ազգային փոքրամասնութիւնների վերաբերմամբ հիմնվում է այն ձգտումի վրա, վոր վոնչացնում է մեծ ազգերի ճնշումն ու տիրակալութիւնը թույլ ազգութիւնների վրա, փոխում է ազգային փոխհարաբերութիւնները, վերացնում է ազգային յերկպառակութիւնն ու պատերազմը և փոխարինում է այդ հարաբերութիւնները կամավոր պետական միութիւնների սխտեմով:

3. Ազգութիւնների փաստական հավասարութիւնը և նրանց իրական զարգացումը նպատակ ունենալով, Խորհրդային իշխանութեան քաղաքականութիւնն ուղղված է դեպի կուլտուրական հետամնացութեան և տնտեսական անհամասարութեան վոնչացումը, վորոնք ստեղծված են առանձնահատուկ գաղութային քաղաքականութեան զարգացման ընթացքում ընդդէմ փոքր ազգութիւնների, ազգերի ազատ կուլ-

տուր-տրնտեսական և պետական զարգացման միջոցով:

4. Հետամնաց ազգութիւնների հավասերուցումը ավելի առաջավոր կուլտուրական և հզոր ազգերի հետ, տարվում է Խորհրդային իշխանութիւն կողմից, պահպանելով կուլտուրական ազգերի համար տնտեսական և քաղաքական զարգացման հնարավորութիւնը, բարձրացնելով հետամնաց ազգութիւնները ել ավելի բարձր աստիճանի և նպաստելով նրանց զարգացման, վորովհետեւ ընկերվարական հեղափոխութիւնը վոչ թե տանում է դեպի աղքատացում ու հետամնացութիւն, այլ հնդհաւանակն, դեպի տնտեսական բարգաւաճում և համայն մարդկութիւն կուլտուրական բարձրացումը:

5. Կարճ ժամանակամիջոցում (8 տ.) Խորհրդային իշխանութիւն հաստատած ազգային հարաբերութիւնների սիստեմը լիովին արդարացրեց իրեն, ստեղծելով սերտ և ընկերական կապ:

Նա հանդիսանում է ԽՍՀՄ տնտեսական հառաջադիմութիւն միակ գրավականը միջազգային ապահովութիւն և հսկածներու հեղափոխութիւն նրվաճումների ամբողջիւն մեջ:

6. Ըստ չափու Խորհրդային իշխանութիւն ամրապնդման և ըստ չափու հակահեղափոխութիւն ներքին և արտաքին ոպառնալիքի անհետացման և նվազումի, ըստ չափու տնտեսական

բարձրացման, վորը հանդես բերեց զանգվածների գործունեութիւն աճումը, կուսակցութիւնն ու Խորհրդային իշխանութիւնը հիմնվում են այդ գործունեութիւն վրա, ուղղելով նրան պետական շինարարութիւն հունի մեջ, վորն արտահայտվեց „յերեսները դեպի գյուղ“ նշանաբանով և կուսակցութիւն „նոր ուղղութիւն“ ձևի մեջ բոլոր ազգութիւնների գյուղացիների վերաբերմամբ:

Հայ գյուղացիութիւնը վոր գրադված է գյուղատնտեսութիւն մեջ հատուկ մշակոյթներով, կարեւոր դեր է խաղում յերկրի տնտեսութիւն մեջ, և այդ իով պատճարով անհրաժեշտ է.

7. Կրավել հայ ազգաբնակչութիւնը դեպի Խորհրդային գործուն շինարարութիւն, վերնտրական պայքարի մեջ ուղադրութիւն առնել գյուղխորհրդների մեջ գրավելու այն վայրերում, ուր նրանք կազմում են փոքրամասնութիւն, հեշտացնելով գյուղխորհրդի մեջ նրանց ներկայացուցչութիւնը:

8. Համագումարը յեշտում է հայ գեղջուկին ոչ մասնակցութիւն բացակայութիւնը հասարակական և պետական կայնքում և ամբողջ ազգաբնակչութիւն ուղադրութիւնն է հրավիրում այդ պակասութիւն վերացման անհրաժեշտութիւն վրա, նրանց հառարակական կյանքի մեջ լայն չափերով գրավելու ճանապարհով:

9. Համագումարը վողջունում և ազգային գյուղխորուրդների կազմակերպումը, վորոնք ապահովում են ազգային փոքրամասնությունների համար վոչ մրայն գպրոցներ մայրեի լեզվով, այլ և գործավարությունը, դատավարությունը և ամբողջ հասարակական-քաղաքական և կուլտուրական աշխատանքի կազմակերպումը մայրենի լեզվով:

10. Քաղաքներում աշխատավոր հայ ազգաբնակչությունը գրավել Խորհրդային հասարակականության աշխատանքի և քաղխորհուրդների մեջ:

11. Ուշագրություն դարձնել քաղաքային և գյուղական հայ յերիտասարդության մեջ կատարվելիք աշխատանքի վրա, գրավելով նրանց յերիտկոմական և պատկոմական կազմակերպությունների շարքերը, աշխատանք տանել այն յերիտասարդության մեջ, վորն աշխատում և տնայնագործական ձեռնարկություններում վորպես աշակերտ և գրավել նրանց արհմիությունների մեջ:

ԲԱՆԱԶԵՎ

Ըստ ընկ. Զուբինտովի զեկուցման

«Հողաշինարարությունը և գյուղատնտեսական հարկը Ղրիմում»

Ղրիմի հայ գյուղացիությունը, վոր իրենից ներկայացնում և ամբողջ Ղրիմի գյուղացիական տնտեսությունների աննշան թիվը (1, 25⁰/₁₀) յուր ամբողջությամբ հանդիսանում և գյուղացիության այն խավը, վորի վրա հենվում և Խորհրդային իշխանությունը:

Ղրիմի հայ գյուղը մինչև վերջին ժամանակները հանդես չե բերել գործունեություն յուր համար ամենակենսական խնդիրներում, ինչպիսին և հողային հարցը, միտլով յուր մի մասով հողագուրկ, որենքով հաստատված նորմաների սահմաններում, և հողի նշանավոր մասի համար, վորի վրա ինքը աշխատում եր, վճարում եր բարձր կալութավարձ (арендная плата):

Հայ գյուղի աշխատանքի այդ պայմանները հնարավորություն չեյին տալիս նրան բնականոն կերպով զարգանալու: Այնուամենայնիվ Ղրիմի գյուղի ընդհանուր տնտեսական աճումը տեղի ունի նաև հայկական գյուղում և հայ գյուղացիական տնտեսությունների մեջ, վոր նշանավոր չափով նպաստում և գյուղացու գործունեության դրսեվորմանը գյուղի գյուղխորհուրդների և համագործակցությունների (кооперация) աշխատանքների մեջ:

Առաջին Համադրիմյան Հայկական անկուսակցական համագումարը հայ գյուղի գյուղատնտեսության զարգացման թափը ավելի արագացնելու համար անհրաժեշտ և համարում:

1. Մատնանշելով հայ գյուղի, ինչպես և այլ ազգութիւնների, զգալի բարեկամութիւնը, հողի վրա կատարվող աշխատանքները բնականոն պայմաններով գյուղը բավարարելու հարցերում, վերացնել հայ աշխատավոր գյուղացիներին կանոնավոր հող բաժանելու բոլոր արգելքները, վորոնք միշտ աշխատել են հողի վրա և վորոնք դեռ մինչև այսօր չեն ստացել հողաբաժանման աշխատավորական նորձանքը:

2. Գյուղատնտեսութիւնը բարձրացնելու և հայ աշխատավոր գյուղացիների բարեկեցութիւնը բարեկամելու նպատակով, այլ և աչքի առաջ ունենալով ցանկութիւն, վոր հողի ոգտագործումը կազմակերպվի այնպես, վոր շահավետ լինի տնտեսաբար վարել տնտեսութիւնը և կուլտուրական զարգացումը տանել ազգային լեզվով, միջնորդութիւն հարուցանել Ղրիմի պետական մարմինների առաջ պետական ֆոնդից հող հատկացնելու և նրա վրա վերստնակեցնելու Ղրիմի զանազան գյուղերից հայ գյուղացիներին, վոր վորոնք ներկայումս աշխատում են միմյանցից անջատ, վոր հայ գյուղին հնարավորութիւն կտա անցնելու տնտեսութիւնը վարելու լավագոյն ձեերին:

3. Ղրիմի մի շարք բաղաբաներում կա հայ ազգաբնակչութիւն, վորը թողել և գյուղը մի շարք պատճառներով և վորոնք ցանկանում են

ներկայումս վերագառնալ յերկարգործութիւն, Համագումարը անհրաժեշտ և համարում բաւարարելու այդ ազգաբնակչութիւն աշխատավոր մասի խնդիրը և խնդրել Ղրիմի կառավարական մարմիններին աշխատավոր բնակչութիւն այդ մասի համար հատկացնել հողեր պետական ազատ ֆոնդից նրանց հողային կարիքներին գոհացում տալու համար:

4. Հերթական հարց դարձնել քաղաքներից վերցված քաղաքամերձ հողերի վարձակալութիւն ոգտագործման կարգավորումը, ինչպես վարձակալութիւն ժամկետները յերկարացնելու, այնպես և կոմմունալ տնտեսութիւնների պահանջած կալութիւն վարձը պակասեցնելու մտքով, վորը հնարավորութիւն կտար կանոնավոր կեւպով կերտելու տնտեսութիւնը:

5. Զգտելով գյուղացիական տնտեսութիւնների ամբողջ զանգվածի արտադրողականութիւն բարձրացման, ստեղծել սակավադոր տնտեսութիւնների հողային տնտեսական ամրացումն, նրանց լավագոյն հանդամասեր հատկացնելու միջոցով, ինկատի ունենալով, վոր հայ գյուղացիները հանդիսանում են լավագոյն բանջարանոցապահներ, տալով նրանց այն արտոնութիւնները, վորոնք սահմանված են Խորհրդների 3-րդ համագումարի կողմից:

6. Համագումարը մատնանշում և, վոր մի-

առնական գյուղատնտեսական հարկը տարեց տարվ ճշտվում է և աշխատավոր գյուղացիության առ-
խա է մեծ օրտոնություններ, ինչպես յուր չա-
փերով, այնպես և վճարման ժամկետերով (срок
платежа):

7. 1925 թվականին Ղրիմում կիրառված գյու-
ղատնտեսական հարկը, կանոնավոր կազմված, հնա-
րավորութիւն տվեց գյուղացիության ժամանա-
կին վճարել այն առանց առանձին լարվածութիւն
պատճառելու տնտեսութիւններին:

ԲԱՆԱԶԵՎ

Ըստ ընկեր Բխտրիցկու գեկուցման

և ընկ. ընկ. Վիլեյկինի և Կերեմետձյանի հարա-
դեկուցումները «կոոպերացիայի» մասին:

1. Ըռաջին համադրիմյան հայկական անկուսակցա-
կան համագումարը լսելով գեկուցում համագործակ-
ցության (կոոպերացիայի) մասին ու շեշտելով համա-
գործակցության կարևոր նշանակութիւնը Խորհրդային
միության սոցիալիստական շինարարության գործում
գտնում է, վոր համագործակցական շինարարության
մեջ պետք է գրավեն բազաքների և գյուղերի աշխա-
տավորների մեծ ու ել ավելի մեծ խավերը և վոր
այդ հանգիստնում է բոլոր տեսակի համագործակցա-
կան կազմակերպութիւնների հիմքն ու կարևորագույն
նշդիրը:

2. Ուշադրության առնելով հայ գյուղացիության
կուլտուրական հետամնացութիւնը, համագումարը գտ-

նում է, վոր համագործակցական կազմակերպութիւն-
ները միջոցներ պետք է ձեռք առնեն հայ գյուղացիու-
թյան աշխատավոր լայն զանգվածները մասնակից ա-
նելու համագործակցութիւններին և հատուկ ուշադրու-
թիւն դարձնել աշխատավորական կոլլեկտիվների կազ-
մակերպման վրա:

3. Հաշվի առնելով, վոր հայ գյուղացիության
մեծամասնութիւնը պարապում է բանջարանոցապա-
շությամբ, անհրաժեշտ է ավելի մեծ ուշադրության
առնել գյուղատնտեսական համագործակցության սիս-
տեմի մեջ բանջարանոցային արգասիքների սպառման
կազմակերպումը համագործակցության միջոցով, հենց
դրանով ել ազատել գյուղացի արտադրողներին շահա-
գետներէ և մասնավոր առևտրականներէ:

4. Վորպեսզի գյուղացի բանջարանոցապահները կա-
ռողանան ավելի մեծ ոգտով սպառել իրենց արգասիք-
ները գյուղատնտեսական համագործակցութիւնն ան-
հրաժեշտ է միջոցներ գտնել բանջարանոցային մշա-
կութիւնների վերամշակման համար:

5. Տնայնագործական արդիւնաբերութիւնը զար-
գացնելու և ամրաանգելու նպատակով, համագումարը
անհրաժեշտ է համարում առաջարկել բոլոր հայ տնայ-
նագործներին միանալ արհեստավորական արտեղների մեջ:
Տնայնագործների այդպիսի միութիւններ, բացի վե-
րևում բացատրվածից, կ'տա նրանց զգալի առավելու-
թիւններ մենակ աշխատող տնայնագործների համեմա-
տութիւնով:

6. Համագումարը գտնում է, վոր համագործակ-
ցության բոլոր տեսակների հետագա արդիւնաւէտ
աշխատանքը պայմանավորվում է հետևյալով:

ա) Համագործակցական կազմակերպութիւնների տի նոնադրութիւնների խոտիվ կիրառումով, վորը կ'գրավե համագործակցված լաշն դանդավածների վստահութիւնը և կզարգացնեն նրանց գործունեութիւնը:

բ) Ընտրական մարմինների լիակատար պատասխանատվութիւնը և յենթաշաղկեպութիւնը Ընտրողների պռաջ:

գ) Համագործակցութիւնների անդամների ընդհանուր ժողովների կանոնաւոր հրավերով, վորոնց մեջ գրվելու յեն Ընտրական մարմինների հաշվետու զեկուցումները և ալ հարցեր, վորոնք վերաբերվում են ալ կամ ալ համագործակցութիւն աշխատանքին:

դ) Համագործակցված բնակչութիւնից փայալձարների, կանխալձարների և ալ միջոցների ուժեղացրած գանձումով:

յե) գլուղատնտեսական բանկի վարկային քաղաքականութիւնը և գլուղատնտեսական համագործակցութիւն սխտումը սակաւագոր տնտեսութեանը ամրապնդելու ուղղութիւնը:

զ) Վճռական կովով հաիշտակութիւնների դեմ, հեռացնելով հանցաւորներին իրենց պաշտոններից, յենթարկելով նրանց դատական պատասխանատվութիւն:

ը) ուշադրութիւն ուժեղացումով տնայնագործական արհեստավորական համագործակցութիւն աշխատանքի վրա:

թ) առավելագոյն բալարարութիւնը գլուղատնտեսական գործիքներով՝ հալաքական տնտեսութեանը և աղքատների ու միջնակների միութեամբ:

ժ) ուղադրութիւնը ունկնդրելով սպառողների հար-

ցութիւններին, ձգտել վոր ապրանքների քանակն ու տեսակը համապատասխանե պահանջին և ժամանակին մատակարարվեն տեղական համագործակցութիւններին:

ի) վերադեր ծախսերի նվազեցումով և աշխատանքի կատարելագործութիւնը, ձգտել եժանացնել ապրանքների ծախու գինը:

լ) գլուղում գտնվող համագործակցութիւնների մեջ աղքատնակչութիւն աղքատ և միջնակ շերտերի ղեկավարութիւն ալահոլեցումով, գրավելով համագործակցութիւնների ընտրական մարմինների մեջ նույնպես և կանանց ու յերիտասարդութիւնը:

կ) կուլտուր—լուսավորչական աշխտանքի ուժեղացումով, առտնձին ուշադրութիւն դարձնելով աղքատին փոքրամասնութիւնների աշխտավորների ալելի հետամնաց խտիւրի սպասարկութիւնը:

ԲԱՆԱԶԵՎ

Ըստ ընկ. Ս. Համալյանի զեկուցման.

»Կուլտուր—կրթական աշխտանքը Ղրիմի հայ աղքատնակչութիւն մեջ»:

Լսելով Ղրիմի Ազգային Փաքումասնութիւնների խորհրդի ղեկսւցումը, համադրիմյան հայկական անկուսակցական համագումարը շեշտում ե Ղրիմի հայ աշխտավարութիւն կուլտուրական շինարարութիւն գործի մեջ տեղի ունեցան հաւաքագիւմութիւնը առանձնապես ալս վերջին յերկու տարվա ընթացքում:

Սրա հետ միասին համագումարը կարծում ե, վոր խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետութիւնների միութիւն որեցոր ամրապնդող տնտեսական դրութիւն

և նրա հետագա բարգաւաճման հետեանքով անհրաժեշտ և լայնացնել գլուղի և քաղաքի հայ աշխատավոր զանգվածների կուլտուրական սպասարկութունը:

Ջրմուռին վողջունելով այսոր կիրառվող գյուղխորհուրդների մանրացումը (раскрупнение) և նրանց կառուցումը ազգային սկզբունքի համաձայն, համագումարը չի կասկածում, վոր ազգային գյուղխորհուրդների կառուցումը հողաշինարարության կարգով տեղի ունեցող քնակեցման հետ միասին, կհանդիսանա ավելի քան նպատակահարմար և իրական մի միջոց կարգի բերելու, զարգացնելու և ամրապնդելու հասարակական—քաղաքական և կուլտուր կրթական աշխատանքը հայերի մեջ, հետևաբար և, գրավելու ամենամեծ չափով հայ աշխատավոր զանգվածները խորհրդային տնտեսական և կուլտուրական գործոն շինարարության մեջ:

Լիովին հավանություն տալով մի շարք միջոցներին, վորոնք նկատի յեն առնված Ղրիմի Ազգային Փոքրամասնությունների խորհրդի կողմից մերձավոր ուսումնական տարիների համար Ղրիմում ապրող հայ աշխատավոր զանգվածների մեջ կուլտուրական աշխատանքը զարգացնելու, ամրապնդելու և խորացնելու նպատակով, համագումարը յուր կողմից անհրաժեշտ և համարում ստորև հիշված միջոցների իրականացումը:

1. Հայկական առաջին աստիճանի դպրոցների ցանցի մեծացումը յեկող ուսումնական տարվանից Սևաստոպոլում և Ճանկոյում, հայկական դպրոցներ բանալու միջոցով, այլ և քիչ թե շատ խիտ հայ ազգաբնակչության ունեցող գյուղական վայրերում: Բոլոր հայկական դպրոցների ներմուծումը հաստատուն ցանցի մեջ համապատասխան միայնական բյուջեների հաշվին:

2. Ներկայումս գոյություն ունեցող հայկական դպրոցների վեճակի բարելավումը (վերանորոգություն,

սարքավորում, պիտույքներ, դպրոցական շինարարություն ոժանդակություն և այլն) ընդունելություն այդ դպրոցների մեջ կարելիին չափ մեծ տոկոսով տվյալ վայրերի այն յերեսխաների, վորոնք ունին դպրոցական հասակ, ուսուցչական կազմերի մեծացումն, հաշվելով մի ուսուցչի վրա վոչ ավելի քան 25—30 աշակերտ և լիակատար ձրի ուսման հաստատումն առաջին աստիճանի դպրոցներում:

3. Շրջանում ցրված հայ գյուղացիության յերեսաների համար մի քանի քաղաքային հայ դպրոցներին կից հանրակացարանների կազմակերպումն հայ հասարակական կազմակերպությունների գործոն մասնակցությամբ մատնանշված հանրակացարանները կազմակերպելու, սարքավորելու և պահելու նպատակով (Սիմֆերոպոլում, Յեվպատորիայում, Ղարասուբազարում, Կերչում, Ճանկոյում):

4. Հայկական դպրոցներում ոռոս լեզվով անլի ունեցող մասնակի դասավանդության փաստի վերացումը աշակերտների ազգային կազմի միատարրության հասնելու ճանապարհով (Սուրաշի, Բուրուչա):

5. Մի քանի հայկական դպրոցների (Կերչ, Սիմֆերոպոլ) աստիճանական աճումն ու անցումը դեպի յոթնամյա դպրոցները, նրանց կից հանրակացարաններով, Ղրիմի համայն հայ ազգաբնակչության կարիքների բավարարության համար, չվերաժելով սակայն վերջ ններս հասարակական միջոցներով պահվող դպրոցների, թող նելով Հանրակացարանները պահելու հոգսը ազգաբնակչությանը:

6. Հայ ուսուցիչների և կուլտուրական գործիչների պարապստումն ու վերապատրաստումը, գրավելով նրանց խոշոր չափերով դեպի համապատասխան դասընթացներ այլ և գործուղողներ դեպի մանկավարժական տես-

նիկւմներն ու բարձրագոյն դպրոցները հայ յերթատասարդութեան գրավումը դեպի բանֆալներն ու տեխնիկումները և բարձրագոյն դպրոցները պարբերական խորհրդակցութիւններ և համագումարներին հրավերումն, նույնպէս և Հայաստանից և այլ հայկական կուլտուրական կենտրոններից վորակյալ ուսիները գրավումը:

7. Ժամանակին և բավարար չափով հայկական դպրոցներին դասաւարտելի, դասական պիտուքների, ձեռնագրների և մայրենի գրականութեան մատակարարումը, Հայաստանից և այլ կենտրոններից աջակցութիւնները պատվիրելու միջոցով և փոքր ազգութեանների դպրոցներին և կուլտուրական հիմնարկութիւններին կենտրոնացրած մատակարարման հաստատումն Ազգային փոքրամասնութիւնների խորհրդին ձեռքով:

8. Հայ նախադպրոցական հիմնարկութիւնների ցանցի զարգացումն (մակեդոնացիներ) հայ հասարակական կազմակերպութիւնների և հայ ազգաբնակչութեան ամենամեծ չափի աջակցութեամբ: Նախադպրոցական աշխատավորների պատրաստում ու վերապատրաստումը:

9. Բազմադիմի ուսիցացումն բաղլուսիական աշխատանքների հայ գյուղացիութեան մեջ բանալով հայկական խրճիթ ընթերցարաններ, կարմիր անկոններ, մատակարարելով նրանց հայ պարբերականներով և գրականութեամբ:

Ղրիմըս զլուսավարի կազմակերպած ակադեմիան դասընթացներն ուղարկել նաև հայ ակադեմիան աշխատավորներին:

10) Հայկական ակումբների ցանցի ուսիցացումն և նրանց աշխատանքի զարգացումն, մեղմելով նրանց բաղլուսիական հիմնարկների հաստատուն ցանցի մեջ: Ազգային փոքրամասնութիւնների ակումբների միացումը մի ընդհանուր ակումբի հետագայում կատարել

ավելի բարեհաջող պայմաններում այլ և ակումբները հաճախող ազգային փոքրամասնութիւնների զանգվածների ցանկութիւնը լինելու դեպքում:

11. Անգրագիտութեան վերացման համար բաց անել մի շարք կայանները (տանձնագետ գյուղական վայրերում) և մատակարարելով նրանց մայրենի լեզվով անհրաժեշտ ձեռնարկներ:

12. Պատանեկական սեկցիաների կազմակերպումն հայկական ակումբներին կից (խոշոր չափով պիտեւական աշխատանքի ուսիցացումն հայ դպրոցներում):

13. Գյուղի և քաղաքի հայ աշխատավորութիւնների ամենախոշոր չափի գրավումն դեպի կուլտուրական կայանն ու շինարարութիւնը պատգամավորութիւնների աշխատանքները ուսիցացնելու միջոցով, կին-կազմակերպիչների ամրացումը հաւական ակումբներին, կազմակերպումն կանանց աշխատավորական արտերների և գործնական գիտելիքների խմբակներին (կար ու ձեռն, տնտեսութիւն և այլն), կանանց գրավումն լիկկայաններին մեջ և այլն:

14. Գրավումն հայ յերթատասարդութեան արհեստակցական-դպրոցական հիմնարկութիւնների ու բարձրագոյն դպրոցների մեջ, Ուսումնասիրել Ղրիմում հայկական գյուղատնտեսական արհեստակցական դպրոց բանալու կարելիութեան խնդիրը:

Համագումարը խորապես համոզված է վոր յիթի ժողովրդական լուսավորութեան մարմինները հարկ յեղած ուղարկութիւնը նվիրեն հայ ազգաբնակչութեան կուլտուրական կարիքներին ու պահանջներին Ղրիմի տնտեսական զրութեան որեցոր ամրապնդվող պայմաններում, վերոհիշյալ միջոցները կիրականանան կյանքում և կոչ է անում հայ ազգաբնակչութեան աշխատավոր զանգվածներին գործոն մասնակցութիւն ունե-

նալ այդ աշխատանքի մեջ և ցուց տալ մասնանշված միջոցների իրագործման համար ամեն կերպ աջակցութիւն:

ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ

«Կենտրոնական Ալքինիտրատիվ վորություն (ЦАУ) ներկայացուցչի տեղեկատվութեան նախկին թրքահայա-տաւ հայերի խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապե-տութիւնների միութեան հաստատութեան անցնելու մասին:»

Առաջին Համադրիման Հայկական անկուսակցական համագումարը, ուղադրութեան առնելով Ղրիմի հայ բնակչութեան մեջ խոշոր թվով թրքահայատակների և նույնպես Թյուրքիայից լեկած փախստականների ներ-կայութիւնը, վորանք չունին ազգային անցագրեր և վո-րոնք զուրկ են այդպիսիները ստանալու հնարավորու-թիւնից, վորի հետեանքով արգելքի յե հանդիպում նրանց խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետու-թիւնների քաղաքացի գրվելը, վորոշում է կայացնում խնդրել Ղրիմի Կենտրոնական Գարծադիր կոմիտեին մի-ջոցներ ձերք առնել, վորպեսզի հայ խախտավորների ԽՍՀՄ քաղաքացի գրվելը դյուրացվի, գործադրելով այդ միջոցը ըստ կարելիւնի սմենակարճ ժամանակա-միջոցում:

